



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 427/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť B. S., H., zastúpenej advokátom JUDr. M. O., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 273/2009 z 27. apríla 2010 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť B. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2010 doručená sťažnosť B. S., H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 273/209 z 27. apríla 2010.

Zo sťažnosti vyplývalo, že na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 49/2009 bolo vedené konanie o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela proti sťažovateľke jej bývalým manželom. Okresný súd proti nej žalobu v merite zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Sťažovateľka sa odvolala na krajskom súde v časti rozhodnutia o náhrade trov konania. Krajský súd rozhodol tak, že potvrdil napadnuté rozhodnutie okresného súdu.

Sťažovateľka tvrdila, že súdy pri rozhodovaní dostatočne neprihliadli na skutočnosť, že je invalidnou dôchodkyňou, že jej bývalý manžel sa vyhýba zamestnaniu a pravidelnému príjmu. Vzhľadom na jeho chovanie voči nej bola nútená zobrať si na obranu svojich práv advokáta, s čím mala spojené náklady, ktoré ťažko znáša. Pritom sama uhrádza náklady rodinného domu, v ktorom býva aj jej bývalý manžel, pričom poberá nízky invalidný dôchodok. Súdy nesprávne vyložili ustanovenie § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a ustanovenie § 142 ods. 1 OSP. Rozdielny výklad súdu pri aplikácii náhrady trov konania, a to aj v jej prípade, svedčí o nesprávnom postupe voči nej. Pretože bola toho názoru, že súdy porušili zákon a jej práva, žiadala, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

*„1. Základné právo navrhovateľky B. S., bytom H.,... okres Ž. na súdnu a inú právu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 273/2009 zo dňa 27. 04.2010 porušené bolo.*

*2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 273/2009 zo dňa 27.04.2010 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

*3. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť navrhovateľke B. S., do tridsať dní od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania vo výške 254,88 EUR na účet advokáta navrhovateľky JUDr. M. O.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich

z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 273/2009 došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). Ustanovenie § 150 OSP umožňuje súdu, aby v rámci svojho uváženia v medziach tohto zákonného ustanovenia celkom alebo sčasti nepriznal náhradu trov konania alebo plnú náhradu trov konania tomu účastníkovi, ktorému inak ich náhrada patrí. Dôvodom na použitie uvedeného ustanovenia môžu byť len okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré zákon neuvádza ani explicitne, čo však neznamená, že tým vytvára priestor na voľnú úvahu súdu. Pri skúmaní, či existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, treba prihliadnuť na osobné, zárobkové, majetkové a iné pomery účastníkov, procesný postoj

účastníkov, a to na obidvoch stranách sporu, okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nárokov, pričom hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 142 ods. 1 OSP).

Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva:

*„Vykonaným dokazovaním a to najmä preskúmaním predloženého spisu v spojení s napadnutým rozhodnutím dospel odvolací súd k záveru, že prvostupňový súd pri rozhodovaní o trovách konania postupoval správne, keď s poukazom na ust. § 150 ods. 1 O.s.p. odporkyni ako úspešnej účastníčke konania nepriznal žiadnu náhradu trov prvostupňového konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Odvolací súd tu rovnako ako prvostupňový súd poukazuje na dôvody hodné osobitného zreteľa a to najmä na súčasné osobnostné a majetkové postavenie navrhovateľa, ktorý je v súčasnosti poberateľom dávky v hmotnej núdzi od Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v celkovej sume cca 171,- €, kde táto dávka poskytovaná navrhovateľovi postačuje len na jeho nevyhnutné náklady na stravu, oblečenie, pričom podľa názoru odvolacieho súdu takáto dávka nestačí ani na pokrytie bežných výdavkov, čo z pohľadu ust. § 150 ods. 1 O.s.p. súdu odôvodňuje takúto situáciu považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa na strane navrhovateľa a následne v zmysle ust. § 150 ods. 1 O.s.p. rozhodnúť o tom, že i napriek úspechu odporkyne v konaní pred prvostupňovým súdom sa tejto náhrada trov prvostupňového konania nepriznáva.*

*Na základe vyššie uvedených skutočností sa preto odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v plnom rozsahu stotožnil s výrokom prvostupňového súdu v časti o trovách konania,*

*ako aj jeho odôvodnením s konštatovaním, že v jeho postupe neboli zistené s poukazom na aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O.s.p. žiadne vecné ani procesné pochybenia.*

*O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., keď vzhľadom na priebeh a výsledok odvolacieho konania by mal právo na náhradu trov konania práve navrhovateľ, avšak tomuto v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli, preto mu ich náhradu odvolací súd nepriznal.“*

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 201/96). Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov ani preskúmať, či v konaní bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, ale je oprávnený posúdiť, či v konaní pred všeobecným súdom nedošlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy), a tým k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľov. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Rozhodnutie krajského súdu podľa názoru ústavného súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sa sťažovateľka so skutkovým hodnotením a následne s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Právny výklad ustanovenia § 142 ods. 1 a § 150 OSP krajským súdom nevykazuje nedostatky, ktoré by bolo možné charakterizovať ako porušenie ústavnoprávnych princípov, preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neodôvodnenú odmietnuť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2010